

Aspecte ale comunicării culturale în triburile din Insulele Andaman și Nicobar (India) (1)

Title: Aspects of cultural communication in the tribes from Andaman and Nicobar Islands

Abstract: The broach of Anthropological thesis, named Aspects of cultural communication in the tribes from Andaman and Nicobar Islands (India), contains science informations and reveals the agony of the six lonely tribes: Jarawa, Santineles, Onge, Great Andamanese, Nicobares and Shompens. The tribal area is declared natural reservation. Any contact with the tribal people, excepting with the border police, is prohibited. To take photographs with the aborigines is not allowed. The Anthropologic, Geographic, Religious, Ethnologic as the classification of relational inter-tribal and intra-tribal system is the fruit of informative resources' research from expert literature from the Library of the Anthropologic Museum of Andaman, of my three personal visits in Port Blair, the capital of The Island and from the interviews of some informed people. The discussions had demonstrated to be very sensitive. For the local people even the pronunciation of "jarawa" word was whispered, in the secret. The tribes from Andaman and Nicobar Islands remains the subject that stir my curiosity and my knowing concern, but a challenge also, a duty of a journalist to discover and reveal the truth. The need to give them the right to compassion, information, access to civilization, to justice and truth is important and urgent. The continuation of high education in Anthropology as looking deep into the subject also, I think will bring into the light the Truth about and for them.

Keywords: cultural communication, anthropology of communication, tribal people, wild men, animism, gods, spirits

Întâlnirea cu Vineri. Cine nu vibrează la vestea că mai sunt triburi, *oameni sălbatici*, în zilele noastre? Facem ochii mari când cineva povestește cum a ajuns la *un capăt de lume*, în nu știu ce junglă, a mâncat te miri ce produs al naturii, a văzut oameni *necivilizați*, care supraviețuiesc miraculos.

Ciudă?enile lumii nu sunt doar curiozități, nu sunt nici cazuri speciale de studiu, nici măcar surprize ale civilizației dezechilibrate sau imaginație. Ele sunt lecții pentru cei care „au ochi de văzut și urechi de auzit”. Ele, triburile, o extremă a lumii, ar trebui să ne îngrijoreze. Dacă cealaltă extremă: zgârie-norii, biocipurile, planeta Venus, globalizarea, ne aruncă de pe trambulina civilizației la un capăt de noi înșine, oamenii tribali (da, sunt tot oameni ca și noi) ar trebui să ne întoarcă fața spre fereastra cunoașterii reale, echilibrate, complete, să ne dea a doua aripă angelică, balanța preocupării corecte spre ambele părți.

La urma urmei, nu alegem noi unde să ne naștem și nu ne întreabă nimeni unde e locația dorită pentru noi înșine ! Este asta o nedreptate ? Nu la această întrebare voi răspunde, deoarece răspunsul deja există, ci doresc să radiografiez omul *civilizat* în pretenția cuvântului, să măsoar reacția, nu răspunsul, în fața unei ciudățenii a secolului. Este de răs ? Este de plâns ? Noi știm, oricum, să le facem pe ambele, simultan !

Am ales cercetarea triburilor poate din curiozitate, din dorința de senzational a jurnalistului care surprinde *știrea zilei*, detașat ca un specialist obișnuit cu neobișnuitul. Nici nu mai știu dacă îmi pasă de ei sau îmi pasă mai mult de mine ! Știu că în urmă cu trei ani i-am văzut prima dată, când am plecat la ei cu gând să „îi învăț”. Astăzi, constat că nici măcar nu am ajuns acolo.

Știu începutul: „*Mergând învățați toate neamurile...*”¹, în sensul unei reciproce cunoașteri, aceasta a fost și rămâne motivația alegerii lor, iar elaborarea acestui studiu este, pur și simplu, rodul întâlnirii cu ei. Cred că toți oamenii, din orice trib, „*din orice națiune, orice limbă...*”², trebuie să audă Adevărul, Cuvântul lui Dumnezeu care eliberează, nu face prozelitism.

1. Localizarea geografică a triburilor

1.1. *Clasificare socială: tribul.* Se pot face confuzii în ceea ce privește noțiunea de „rasă”, „grup etnic” sau „trib”. Termenii aceștia au fost folosiți imediat după cel de al

¹ *Evanghelia după Matei*, 28,19.

² *Apocalipsa*, 7, 9.

„Preferința pentru grup etnic în loc de trib a rezultat din asocierea termenului trib cu viziunea colonialistă asupra africanilor ca fiind diferiți în mod esențial de europeni și cu viziunea naționalistă africană pentru care, noțiunea internă în triburi nou apărute era considerată ca ultragioasă. Folosirea noii terminologii a făcut ca diviziuni precum aceea din Hausa, Yoruba și Igbo din sudul Nigeriei să devină compatibilă cu diviziunea dintre valonii și flamanzii din Belgia”³.

Când auzim termenul „trib” ne gândim la ceva străin, ciudat și, mai ales, desigur, la ceva subevoluat. Tribul nu definește doar o formă de organizare socială, ci și o fază de dezvoltare.

„India are una dintre cele mai mari populații tribale din lume. Cele mai recente date ne spun despre triburile castă care sunt în număr de peste 51 de milioane. În cifre reale, luate din recensământul din 1981, numărul lor era de 51.628.639. În afară de triburile castă, mai există și alte triburi, oameni înapoiați, inclusiv mulți nomazi. 7,76% din totalul populației din India este reprezentată de populația tribală. În unele state, procentajul de triburi, raportat la populația totală, este chiar mai ridicat. De exemplu, Nagland ocupă locul I, cu 83,99%, urmat de Meghalaya, cu 80,58%. Printre teritoriile unite, proporțiile se prezintă, astfel: Arunachal Pradesh, 69,82%, Dadar și Nagar Haveli, 78,82%, Lakshadweep, 93,82% și Mizoram, 93,55%.

Din punct de vedere rasial, triburile Indiei pot fi împărțite în trei categorii: Porto Austroloizi, Mongoli și Negrito. Majoritatea populației triburilor indiene aparține grupului Porto Austroloizi, caracterizat prin piele întunecată, nas afundat și frunte lată.

În 1971, numărul triburilor a crescut la 427. Cele mai recente date ne spun de un număr de 562, dar trebuie să ne amintim că din aceste cifre, unele din triburile mari au trecut peste frontierele de stat și s-au numărat în mai mult de un stat. Ele sunt distribuite după cum urmează: Andhra Pradesh, 33, Assam, 23, Bihar, 30, Gujarat, 29, Himachal Pradesh, 8, Karnataka, 49, Kerala, 35, Madhya Pradesh, 46, Maharashtra, 47, Manipur, 29, Meghalaya, 14, Nagaland, 5, Orissa, 62, Rajasthan, 12, Punjab, 3, Rajasthan, 14, Sikkim, 2, Tamil Nadu, 36, Tripura, 19, W. Bengal, 36, Insulele Andaman și Nicobar, 6, Arunachal P, 12, Dada și Nagar Haveli, 7, Goa și Daman Dui, 5, Mizoram, 14”⁴.

De-a lungul istoriei, am descoperit antropologi interesați de Insule și, mai ales, de oamenii tribali ai Indiei, de locuitorii sălbatici care stărnesc și astăzi pasiune. Unul dintre cunoscuții antropologi ai Indiei este Verrier Elwin. El a fost antropolog misionar care și-a desfășurat activitatea încă de la vârsta de 25 ani în Pune, India, cu organizația „Christian Service Society in Pune”. A fost primul antropolog al Indiei, recunoscut de Mahatma Gandhi și R. Tagore, și a avut o influență capitală în India.

„Verrier Elwin (1902-1964) a fost un antropolog autodidact și activist tribal, care și-a început cariera în India ca misionar. El a fost o figură controversată care întâi a abandonat clerul pentru a lucra cu Mohandas Gandhi și Indian National Congress, ca mai târziu să se despartă de naționaliști pentru ceea ce a simțit ca fiind un prea nesăbuit proces de transformare și asimilare pentru triburi. Elwin este cunoscut mai ales pentru lucrarea sa timpurie cu Baigas and Gonds of Central India și pentru căsătoria faimoasă cu un membru al uneia dintre comunitățile pe care le-a studiat acolo. Verrier Elwin a fost fiul Episcopului din Sierra Leone. El a fost educat la școala Dean Close și Merton College, Oxford. În 1926, a fost numit director adjunct la Wycliffe Hall, Oxford, și în anul următor, a devenit lector la Merton College, Oxford. A plecat în India în 1927 ca misionar. Prima dată, s-a alăturat Christian Service Society din Pune. La prima sa vizită în India centrală, în statele curențe Madhya Pradesh, Chattisgarh, și în anumite părți din estul Maharashtra, a fost însoțit de Shamrao Hivale, un alt indian din Pune. Studiile lor despre triburi sunt primele cercetări antropologice din țară. De-a lungul anilor, Verrier Elwin a fost influențat de filozofii Mahatmei Gandhi și de cele ale lui Rabindranath Tagore. A venit cu numeroase lucrări, pe diverse grupuri tribale din India,

³Vintilă Mihăilescu, *Antropologie, cinci introduceri*, Iași, Polirom, 2007, p. 214.

⁴Rona Locke, *Tribals for Christ by Treveor*, Bangalore, Indian Evangelical Mission, 1992, p. 98.

cele mai aclamate fiind cele cu privire la Maria și Baigas⁶. „Elwin a murit în Delhi, în 1964, în urma unui atac cardiac”⁶, la 62 de ani.

Triburile au fost subiect de cercetare antropologică din secolul al-XVIII-lea, timp în care interesul față de ei a fost mai mult pe teme religios-culturale, și mai puțin în plan politic ori social. A. Radcliffe Brown este unul dintre cei mai cunoscuți antropologi care a cercetat triburile și din punct de vedere lingvistic, social, cultural și religios.

1.2. *Triburi în Insulele Andaman și Nicobar.* În Insulele Andaman și Nicobar din sudul Indiei locuiește un număr de șase triburi: *jarawa, santineles, shompen, nicobarezii, onge și marii andamanezi.*

„Arhipelagul cuprinde aproximativ 700 km lungime, iar zona ocupată este de 8,293 Km². Insulele sunt înima Bengalului, așezate între 6 și 16 grade latitudine nordică și 92 și 94 grade longitudine estică. Acolo sunt două grupuri de insule, numite Nordul Andaman și sudul Nicobarului.” Peste 319 insule sunt cuprinse în acest arhipelag, dintre care numai 38 sunt locuite de oameni. 26 de insule aparțin Andamanului și alte 12 zonei Nicobar.

Insulele sunt cuprinse în cele două mari grupuri, Nicobar și Andaman. Insula Andaman are trei zone distincte: Nord Andaman, Andamanul de Mijloc și Sud Andamanul. Dincolo de Canalul 10 se găsesc Insulele Nicobar; străbătute de trei râuri în Nicobar: Alexandra, Dagmar și Galathea, toate accesibile navigației. Insulele se întind din sudul Burmei până în nordul Indoneziei. Din insulele Sumatrei până în sudul insulelor Nicobareze sunt aproape 90 km, iar din Port Blair până în Bangkok, Tailanda, sunt 480 km. Până în Singapore sunt 600 km, iar până în Malaezia, 700 km, distanțe care fac posibile călătoriile internaționale. „92% din suprafața insulelor este acoperită de pădure, din care 50 % este declarată rezervație tribală, parc național sau sanctuar pentru animale sălbatice.

Populația totală a Insulelor Andaman și Nicobar este de 356.265, înregistrată în 2001 din care, populația grupurilor andamaneze reprezintă 314.239, iar cea a grupurilor nicobareze, numai 42.026. Densitatea populației este în descreștere de la 43 persoane pe km² la 34 persoane pe km², în 1991. Analfabetismul descrește, și acesta, de la 81% la 73%, în 1991”⁸.

Andaman este despărțit de Nicobar prin Canalul 10. Această delimitare geografică separă cele două zone nu numai geografic, ci și antropologic și zoologic. Traficul între cele două arii este greu facilitat.

Multe animale și păsări care trăiesc în Andaman nu sunt găsite și în Nicobar. Pădurea este cea care acoperă aproape în întregime suprafața, ea păstrând o sumedenie de animale carnivore și reptile ca: pitonul, cobra, șarpele de copac și altele. Răurile abundă de pește, șopârle de apă, aligatori. Insulele sunt bogate și în păsări.

Temperatura cea mai ridicată este înregistrată în luna aprilie, circa 28.1 grade C, iar cea mai scăzută în noiembrie, 25.1 grade C. Cele două zone dețin adevărate comori pentru botaniști, zoologi, ornitologi, dar și pentru antropologi și istorici. Teritoriile nu sunt doar de o frumusețe aparte, sunt și un real loc al misterelor. Despre originea existențială putem găsi informații de preț.

Insulele sunt declarate „zone de grad seismic V”, aceasta însemnând un grad foarte mare de risc la cutremur. Există doi vulcani, Barren și Narcondam, situați la 80 km nord în Andaman. În 2006, când am călătorit prima dată în Insule, Vulcanul Barren din Insulele Barren, nordul Andamanului, era în plină erupție.

Vegetația este specifică zonei tropicale. Industria folosește în prelucrare lemnul roșu numit „padauk” sau „garjan”. Fructele cele mai faimoase sunt *papia, bakota* și *nucile supari*. Cocosul este des întâlnit și reprezintă o sursă importantă pentru alimentația localnicilor și, mai ales, a tribalilor din zonele de rezervație.

⁶http://en.wikipedia.org/wiki/Verrier_Elwin, 03 mai 2009.

⁸<http://www.indianexpress.com/ie/daily/19990305/ige05051.html>, 03 mai 2009.

⁷Antropological Survey of India, *The People of Andaman and Nicobar Islands*, Port Blair, 2002, p. 1.

⁸Tilak Ranjan Bera, *Andamans, The Emerald Necklace of India*, Delhi, UBS Publishers Distributors, 2005, p. 5.

„Comunitatea tribală este dependentă de resursele de pădure și apă. Din pădure, ei vânează mistreți și colectează rădăcini, tuberculi, fructe, miere, etc., pești și moluște din mare.”⁹

Insulele mai găzduiesc corali de o frumusețe unică în lume. În 2008, am avut privilegiul să călătoresc până la Insula Corailor, să mă încânt cu miracolul lor.

Jarawa, unul dintre triburile cele mai vestite, este așezat în Mijlocul Andamanului, pe două insule în aria de restricție. Zona este interzisă accesului străinilor, dar și localnicilor indieni. Declarați „pe cale de dispariție”, guvernul indian face eforturi considerabile de a-i „conserva”, interzicând orice contact direct cu civilizația.

Din Calcutta până în Port Blair, capitala Insulelor, sunt 1.200 km, distanță care poate fi parcursă cu vaporul în patru zile și patru nopți sau cu avionul în doar două ore. Deplasarea în interiorul insulelor se face fie pe apă, fie cu elicopterul.

2. Istoric. Numele de *Andaman* a evoluat de la *Angaman*, *Agdaman* până la Andaman, Henry Yule fiind cel care a decis forma de astăzi.

Insulele Andaman și Nicobar au o istorie interesantă. Legende orale poartă mărturie despre felul în care au luat nume aceste zone. Numele *Andaman* se spune că este de origine malaieziană. Provine de la *Handuman*, zeul maimuță care s-a declarat stăpân peste Insule. Localnicii nu puteau pronunța numele corect, astfel încât, în timp, numele s-a transformat în *Andaman*.

Clandius Ptolemeus, după numele popular, Ptolemeu din Alexandria, un mare geograf din Imperiul Roman, afirmă faptul că locuitorii insulelor erau canibali.

În anul 870 d.Hr., doi călători arabi au traversat Insulele. Aceștia îi descriu pe localnici astfel: „*Oamenii care locuiesc în aceste locuri mănâncă omul de viu. Ei sunt negri, cu păr cărlionțat, au fețele și ochii înspăimântători, picioare enorme, coate lungi și umblă goi-puşcă*”¹⁰.

Marco Polo, în călătoria lui din anii 1260 d.Hr., consemnează, în jurnalul călătorie, despre triburi și despre insule ca fiind „o foarte mare Insulă”. Mai târziu, prin anii 1322 d.Hr., Friar Odoric îi descria pe cei din trib ca fiind „canibali cu față de câine”. În secolul al XV-lea, Nicoldra Conti a vizitat Andamanul și descrie zona ca fiind *Insula aurului*, iar pe locuitorii ei numește „spurcații” pentru că erau canibali: „*Locuitorii acestor insule sfășiau străinii în bucăți și îi devorau. Mitul a continuat chiar până târziu, în anul 1625, datorita lui M.C. Frederike, care a publicat în acel an observațiile lui indiene, făcute timp de 18 ani*”¹¹.

Numele *Nicobar* are o istorie misterioasă; cert este că el îi definește pe cei care locuiau acolo, *dezbrăcații*. Traducerea este *pământul dezbrăcaților*. Prin anii secolului al XV-lea, trece prin numele *Nacabar*, *Nicabar*, ca apoi să devină, în forma finală, *Nicobar*. În anii 1601, ajunge pe insule James Lancaster, urmat de primul misionar spaniol, Dominic Fernandes. În 1695, John Francis Gommeli, un doctor italian călător în jurul pământului, ajunge și în Nicobar. Potrivit lui, „*oamenii erau foarte brutali. Când aceștia răneau un dușman ... alergau cu lăcomie după el și-i sugeau sângele*”¹².

Pentru prima dată, Faure și Taillandiers, doi iezuiți francezi care aparțineau societății franceze, numită *Pământul lui Iisus în Marele Nicobar*, sunt trimiși să convertească nativii, adică tribalii canibali. Numai doi sau trei convertiți au putut avea, pe tot parcursul slujirii lor de-o viață.

După câștigarea independenței, mulți misionari pleacă spre Insulele Andaman și Nicobar. Aceștia au avut succes în planurile lor, dar nu cu puțină trudă. Ca rezultat, astăzi, mai mult de 19% din populația nicobareză sunt creștini tolerați administrativ, guvernamental în mai multe regiuni insulare cum ar fi: Port Blair,

⁹Hrisikesh Mandal, Sumit Mukherjee, Archana Datta, *India, an Illustrated Atlas of Tribal World*, Kolkata, Anthropological Survey of India, 2002, p. 83.

¹⁰Baban Phaley, *Andaman and Nicobar Island, General Knowledge*, Port Blair, Phaley Publication, 2004, p. 3.

¹¹*Ibidem*, p. 3.

¹²Baban Phaley, *op. cit.*, p. 3.

Rangat, Diglipur, Mayabunder, Car Nicobar, Great Nicobar și altele.

Regiunea Insulelor Andaman și Nicobar a fost instituționalizată în decembrie 1951. Muzeul regional de antropologie păstrează documente în care este menționat evenimentul recunoscut de către *Anthropological Survey of India*.

Termenul generic *Nicobari*, în general, se referă la persoanele indigene din Insula Nicobar. A fost dat comunității ca o nomenclatură de către episcopul John Richardson. Episcopul s-a dovedit a fi o personalitate aparte, întrucât a avut un rol covârșitor în formarea mentalității actuale a nicobarezilor. A dorit să aducă solidaritate și fraternitate între oamenii din Insula Nicobar, care trăiau în grupuri izolate, și a reușit în mare măsură. Scopul încercării sale misionare a fost de a-i uni sub un termen cuprinzător.

Procesul unificării grupurilor a fost continuat, mai târziu, de către Edwin Moses și Harvy Lawrence. Ei au urmărit aceeași linie care a fost preluată de o serie de alți lideri ai comunității. Astfel, identitatea *Nicobarezilor* ca și comunitate s-a format în foarte mulți ani.

Documentele științifice păstrate specifică istoric, geografic, social, economic, arhitectural informații referitoare la regiunea insulară pre-colonială, dar și mențiuni, cu precădere, din perioada post-independență.

Cum și când au ajuns *andamanezii* și *nicobarezii* în insule sunt întrebări, la care încă nu s-au găsit răspunsurile clare. Antropologii și arheologii spun că oamenii, grupurile tribale din insule, provin din Mezolitic. Muzeul de Antropologie din Insulele Andaman și Nicobar păstrează documente, din care reiese că s-au găsit unele de vânătoare din aceasta perioadă, precum arcuri și roci, fapt care confirmă că insulele nu au fost lăsate într-o totală izolare. Sunt triburi care au dispărut între timp. Insula Andaman cuprindea în jur de zece triburi, cu o populație estimată la 7.000 de reprezentanți. După ce aceștia au intrat în contact cu colonialiștii, triburile au fost devastate de boli.

„În 1971 numai 19 persoane mai erau în viață, cei care au repopulat Strait Island”¹³

În anii 1906-1908, antropologul Alfred Radcliffe-Brown a realizat mai multe călătorii, pe termen scurt, în Insulele Andaman și Nicobar, cu scopul de a investiga populația abigenă. Acesta a fost pasionat de cercetarea triburilor din punct de vedere antropologic reușind, astfel, să clasifice populația în șase triburi: *jarawa*, *santins*, *marii andamanezi*, *shompeni*, *nicobarezii* și *onghe*.

Anthropological Survey prezintă surse istorice disponibile în muzeul de antropologie despre Insulele Andaman și Nicobar. Dintre acestea, amintim: populația, din punct de vedere religios, cuprinde: hinduși – 67%, creștini – 24%, musulmani – 8% , 11% - altele; dintre triburi, *nicobarezii* sunt cei mai civilizați și puțini dintre ei sunt modernizați; fiecare trib are cultura, limba și stilul propriu de viață, confruntându-se cu problemele și imposibilitățile socio-economice.

Cultura și religia exprimate aduc un anumit context, care pune presiune asupra indivizilor din interiorul și din exteriorul grupului.

În ultimii 300 de ani, Biserica protestantă și-a impus politica, determinând schimbări radicale despre triburi, în Insule și în mentalitatea populației. Izolarea acestora, impusă de autorități, limitează drepturile umane, ori aceasta, cunoscută și tratată ca atare, poate fi un element de schimbare pozitivă în rândul celor care au rămas „în pustiu”. O abordare holistică a triburilor, din partea Bisericii, poate aduce un răspuns necesar problemei. Biserica protestantă a încercat o abordare a triburilor din subcontinentul indian, într-o formă holistică. A înțelege nevoile omului, nu doar din punct de vedere spiritual dă o echivalență a valorilor și o posibilă abordare justificată corect.

¹³ *Anthropological Survey of India, op. cit., p. 4.*

Istoric, triburile au fost văzute ca cei needucați sau cei de neatins.

„Așa cum unele cuvinte sugerează ceva anume, „Adivasis” provine de la: *adi* = original și *vasi* = locuitor, iar oamenii tribali sunt locuitorii primitivi ai Indiei care au fost, evident, pe dealuri. Tribalii locuiesc în păduri, pe dealuri și locuri naturale izolate, și sunt numiți prin diferite nume în diferite locuri. Unele nume provin din numele populare:

- *Vanvasi* = locuitori ai pădurii; *Pahari* = locuitori ai dealurilor; *Adiam-jati* = caste originale; *Anusuchit Janjati* = triburi programate.

Este important de ținut cont că cele mai multe dintre aceste nume sunt în hindi și au fost date de persoane netribale. Termenul „trib” nu a fost definit în constituția Indiei și de fapt, nu există o definiție satisfăcătoare niciunde. Pentru omul obișnuit, tribul reprezintă acele persoane care locuiesc pe dealuri sau în păduri, sunt oameni care puțin informați. Trib înseamnă oameni colorați, faimoși pentru cântecele și dansurile lor¹⁴.

India este un teritoriu cu mii de dialecte. Peste o mie de etnii sunt întâlnite pe tot teritoriul indian. Triburile, civilizate mai devreme sau mai târziu, sunt o sursă de atracție atât a turismului, cât și a antropologilor, sociologilor, lingviștilor, misionarilor. Ele fac parte din „*adivași*”, aceasta însemnând „habitat antic”. Tot aici, sunt incluși și daliții, cei de neatins și o castă foarte vestită ca fiind de temut, *hirja*.

Din punct de vedere istoric, despre Insule se poate vorbi de patru mari perioade:

1. perioada de izolare; 2. perioada britanică; 3. perioada invaziei japoneze;

4. perioada post-independență;

Evenimente istorice:

- În anul 1792 Blair declara zona ca fiind perfect inofensivă, air aborigenii sunt din ce în ce mai familiari.

- Interesul guvernului indian de a instala colonizarea și în Insule prin prezența

amiralului Kanhoji Angre.
- „Semirai”, o ambarcațiune cu 50 soldați și 200 deținuți politici ajunge în Port Blair, în data de 10 martie 1858. Însoțitorul a fost Dr. James Walker, primul responsabil de închisoarea „Cellular Jail” de mai târziu. Dr. J. Walker s-a stabilit în Chatham, un mic port care există și astăzi. Prizonierii au defrișat jungla plină de ostilități și mai ales periculoasă din cauza aborigenilor numiți *andamanezi* și *jarawa*.

- Perioada 1942 – 1945 a fost marcată de *invazia japoneză*¹⁵.
- Ross Island a fost ocupată de englezi și amenajată cu locuințe frumoase, o biserică ale cărei ruine se mai pot vedea și astăzi, bazin de înot, tipografie, teren de crichet și alte facilități de acces, în exclusivitate pentru britanicii din armată, până în timpul ocupației japoneze.

- A fost construită o închisoare cu 698 celule pentru prizonierii politici.

- În Corbyn a fost construită prima casă numită „*casa Andaman*”, unde au locuit și 28 de aborigeni.

Întreaga populație din Insule este cuprinsă acum în trei mari categorii:

- coloniști; locuitorii; vizitatorii.

Triburile primitive, aborigenii proveniți din cele două grupuri de insule, se împart în două categorii distincte: *negrito* și *mongoloide*. *Shompenii* și *nicobarezii* se găsesc în Nicobar și Marele Nicobar, iar celelalte patru triburi și anume: *jarawa*, *onge*, *marii andamanezi* și *santinellii* locuiesc în Andaman.

3. Descrierea generală a triburilor

3.1. *Shompenii* provin din populația mongoloidă. „*Azi mai sunt un număr de 223 de oameni, conform recensământului făcut în anii 1981.*”¹⁶ Au culoarea pielii galben-maronie și păr pe corp, ochii oblici, de înălțime medie. Locuiesc în Little

¹⁴ M.M. Thomas, *Tribal Awakening*, Delhi, 2005, p. 22.

¹⁵ Hemmann Kulke, Dietmar Rothermund, *O istorie a Indiei*, București, Artemis, 1998, p. 309.

¹⁶ Hrisikesh Mandal Sumit Mukherjee Archana Datta, *India an Illustrated Atlas of Tribal World*, Anthropological Survey of India, Kolkata, 2002, p. 84.

Andaman la fel ca *Onge, Jarawa, și Santinels*.

„*Shompenii sunt seminomazi. Locuiesc în interiorul insulelor Marelui Nicobar....În pădure, mănâncă fructe, porc sălbatic, șerpi, broaște, pește, miere sălbatică, rădăcini, nucă de cocos, pandanus, nuci de areca. ...Casele sunt construite la 2-9 picioare înălțime față de pământ*”¹⁷. Locuința reprezintă un loc comun al comunității. Sunt recunoscuți ca un popor docil, a cărui viață depinde de darurile pădurii și a apelor din interiorul Insulelor.

Opinia antropologilor este că ei provin din regiunea Malaieziei și sunt diferiți de *nicobarezii* regiunii Marelui Andaman, tribul vecin și prieten, de fapt.

Un specific al tribului este că iubesc să mănânce miere sălbatică și să vâneze porci sălbatici. Sunt răsfirați pe teritoriul Marelui Nicobar și sunt foarte suspicioși, când este vorba să interacționeze cu cei din afara tribului lor. Se spune că au un complex al negrului și mărimii nasului.

Nicobarezii și shompenii constituie grupul de aborigeni primitivi din Marele Nicobar, insula cea mai mare din zona populată a Nicobarului. *Nicobarezii* împart aria de coastă a insulei, pe când *Shompenii* locuiesc în interiorul pădurii.

Câteva date publicate despre shompeni de către autorul S.R. Toppo dezvăluie faptul că:

1. „*Shompenii trăiesc departe de lumea civilizată, în locuri inaccesibile, în păduri și dealuri.*

2. *Aparțin uneia dintre cele trei grupări: negroidă, australoidă sau mongoloidă.*

3. *Vorbesc același dialect tribal.*

4. *Au Propria religie, animism-ul, în care închinarea la duhuri și spirite este elementul cel mai important.*

Adoptă fragmente primitive de ocupație precum: strângerea de spice, vânătoarea și adunarea produselor pădurii.

5. *Sunt mari carnivori.*

6. *Trăiesc dezbrăcați sau semi-dezbrăcați folosind scoarțe de copac și frunze pentru îmbrăcăminte.*

7. *Au obiceiuri stabilite fix și iubesc băutura și dansul*”¹⁸.

3.2. *Nicobarezii* sunt cei mai numeroși din Insule. „*Sunt de origine mongoloidă. Sunt singurii civilizați. Ei vorbesc nicobareza, un dialect care nu se aseamănă cu nici unul dintre celelalte dialecte vorbite. Conduc schimbările inter-insulare. Sunt educați și se bucură, mai nou, și de departamente organizaționale cum ar fi: poliție, servicii de călătorie pe apă și secretariat*”¹⁹. Locuințele sunt așezate pe piloni speciali. Fiecare comunitate are o casă unde se desfășoară activități comune și întâlniri organizaționale bine cunoscute și respectate. Numărul lor se ridică la 21.956, în anul 1981. Vorbesc dialect *nicobarez*, dar majoritatea înțeleg și alte dialecte cum ar fi „*car-nicobareza*”.

Educația le permite acumularea de cunoștințe elementare în ceea ce privește igiena, sănătatea, știința, biologia, chimia, fizica, istoria. Structura organizațională cuprinde oameni cheie educați care dețin influența necesară educației *nicobarezilor*.

Identitatea *tribului nicobar* ca și comunitate a fost formată deja. Au implementat o cultură cu influențe creștine și islamice, dar credințele de bază sunt religiile tribal-tradiționale, cu rădăcini puternice în vrăjitorie, doctori-vraci reflectând ritualurile socio-culturale.

3.3. *Marii Andamanes* sunt un trib care se bucură de suport guvernamental. Câteva agenții din partea guvernului le distribuie regulat haine, mâncare și încurajează suportul educațional. Fac parte din triburile negrite. Unii dintre ei au devenit familiari cu cei care locuiesc în Port Blair, capitala Insulelor.

„Numărul lor a scăzut considerabil în ultima perioadă. În anul 1901, se

¹⁷ Baban Phaley, *op.cit.* p.11.

¹⁸ *Tribes In India*, Delhi, Indian publishers Distributors, 2000, pp. 16-17.

¹⁹ Hrisikesh Mandal Sumit Mukherjee Archana Datta, *op.cit.*, p. 84.

numărau 625 reprezentanți. În 1981, doar 48 au mai fost numărați, iar astăzi se scrie că ar mai fi doar 32 de persoane²⁰.

Obişnuiesc să vâneze peștii cu arcul, din apele transparente care îi înconjoară. Sunt dependenți încă de pescuit și vânat. Sunt animiști, considerând spiritele strămoșilor vrednice de închinare.

Marii andamanezii sunt incluși în cele patru triburi negrite și locuiesc în nordul Port Blair-ului.

În data de 14 mai 1859, *marii andamanezi* s-au luptat cu forțele coloniale britanice, din lupta, evident dezechilibrată, dintre armele aborigenilor: arcuri și săgeți, dintre pistoalele și puștile colonialiștilor, rezultând numeroase victime din rândul sălbaticilor. De asemenea, moartea unora dintre tribali a fost favorizată de diverse boli, introduse la ei o dată cu civilizația.

Marii andamanezi adoră ornamentele corporale, acestea având simboluri medicale, rituale și magice. Semne ale civilizației, elemente introduse la ei, se pot găsi numai din anul 1858.

3.4. Pentru *Onge*, Lidio Cipriani a fost antropologul care a studiat comportamentul tribului, stabilindu-se pe insule, în 1951. El a fost cel care a avut contact direct și cu *Jarawa*, timp de două ore. *Onge* locuiesc în interiorul Insulelor din Andamanul Mijlociu. Din punct de vedere antropologic, se cunosc foarte puține lucruri despre ei. Sunt de statură mică, de origine negrită, cu toate caracteristicile acestora. Prima tentativă de contact cu ei a avut loc în anii 1825, prin *Oficiul Englez Naval*. Numărul lor se estimează a fi astăzi la aproximativ 99 persoane, guvernul indian făcând eforturi considerabile pentru a-i proteja și a le asigura suportul necesar supraviețuirii. Trăiesc din cules și vânat, își construiesc bărci speciale pentru pescuit care facilitează și deplasarea lor pe distanțe scurte. Au învățat să trăiască sub îngrijirea directă a unui supraveghetor, un delegat trimis din partea guvernului.

Cocosul este specialitatea lor de consum.

„*Onge* trăiesc în Micul Andaman, în sudul Port-ului Blair, iar neprietenosii *Jarawa* locuiesc în coasta de vest a sudului și Mijlocului Andaman. A fost aproape imposibil să aibă contact cu persoanele străine din cauza ostilităților”²¹.

Onge vorbesc un dialect propriu, nescris. Unii știu puțin *hindi*.

3.5. *Santinels* este unul dintre cele mai „sălbatic”, ostil la tot ceea ce înseamnă efortul de a lua contact direct cu ei. Locuiesc la sud-vest de Port Blair, la aproximativ 64 km de capitală, în Insulele Santinel, izolați într-o arie de 47 km².

Sunt sălbatici de-a dreptul, atacă pe oricine îndrăznește să le calce teritoriile. Săgețile otrăvite țin la distanță potențialii cotropitori din alte triburi.

Recent, în anul 2001, un grup s-a angajat să ia contact direct cu ei, dar eforturile nu au avut succes.

Se cunosc puține lucruri despre *Santinels*. Aproximativ 90 locuiesc pe Insulă. Ocazional, guvernul indian ia contact cu ei, îi vizitează și le oferă cadouri: cocos, haine sau sfori roșii. Vorbesc *santinela*, nu știu să scrie și să citească, nu au școli. Educația lipsește cu desăvârșire.

3.6. *Jarawa* sunt vestiți pentru „hainele” lor unice: sfoara roșie sau portocalie. Le place să se picteze cu clei, pe corp și pe față.

La ocazii speciale, ungerea cu clei este un ritual foarte important. În ziua căsătoriei, soția își pictează soțul cu clei pe față, pe abdomen, pe șolduri și pe picioare. Cu cât este dragostea față de soț este mai mare, cu atât ungerea suprafețelor de pe trupul lui va fi mai extinsă. Liniile și formele sunt caracteristice tribului, într-un limbaj simbolic. Decorarea suprafețelor trupului cu anumite simboluri denotă o frumusețe anume. Cu cât este mai împodobit trupul, cu atât acesta este mai frumos, bucurându-se de atenția deosebită a aparținătorilor.

²⁰ Baban Phaley, *op.cit.*, p.10.

²¹ Rona Locke, *op. cit.*, p. 26.

Toți vorbesc *jarawa*, un dialect transmis și păstrat doar verbal.

Locuiesc în partea de nord a orasului Port Blair, începând cu zona Jirkathang și Ferranganj până la Middle Andaman, aici găsim prima arie declarată rezervație naturală și, undeva mai în nord, spre Rangat, până la Mayabunder, pe traseul singurului drum care traversează aria de restricție, la depărtare de o oră și jumătate de călătorie cu autobuzul.

Localnicii cunosc multe istorisiri despre *jarawa*. Unele sunt de-a dreptul înfricoșătoare. Se spune că reprezentanții din trib vin noaptea în sat să fure haine, orez și unelte de vânătoare. Dacă localnicii se opun operațiunii lor de jaf, aceștia ripostează cu violență. Poliția nu intervine în pedepsirea lor, contactul cu *jarawa* fiind interzis. Orice tentativă de comunicare directă cu ei este pedepsită cu închisoarea.

*„Tribul jarawa a avut de suferit foarte mult de pe urma invaziei japoneze. Aceștia au bombardat teritoriul Jarawa ... considerându-l teritoriul armatei britanice. Atunci, Jarawa au dispărut care încotro, căutând să-și salveze viața fugind în diferite direcții.”*²²

Primul contact cu *jarawa* este menționat în martie 1935, între Poliția Punjab și ei, odată cu procesul colonizării zonei. În septembrie 1937, *Poliția Punjab*²³ a capturat câțiva reprezentanți *jarawa* din Barathang, dar aceștia au reușit să evadeze. A rămas numai o femeie cu patru copii, eliberați mai târziu de episcopul Richardson, în Car Nicobar.

Numărul populației actuale ajunge undeva la 200 familii, dar acestea nu sunt date exacte.

Între anii 1906 -1908, antropologul britanic A. Radcliffe-Brown a studiat insulele Andaman. Brown consemnează diverse observații despre *jarawa*, informații pe care le putem găsi în cartea *The Andaman Islander*, publicată în 1922.

Jarawa este tribul care mă interesează, mă fascinează, mă motivează. În perioada 2006 - 2008 am reușit să ajung la ei, în Insule, pentru a treia oară. I-am revăzut, am aflat informații noi, am primit și un cadou, o „*haină*” *jarawa*, am făcut planuri, am riscat, am călătorit, mă voi reîntoarce la ei. Speranța că ei, acești sălbatici, vor avea parte poate de un final mai bun, îmi dă aripi să merg mai departe. Și chiar dacă nu voi vedea finalul, voi putea spune, zâmbind: *am avut acest vis în inimă. Am trăit cu el până la capăt.*

Între ciudățeniile descoperite despre ei se numără:

- „*Jarawa pot memora evenimente doar din ultimele trei zile. Și pot număra numai până la cinci.*”²⁴;
- „*Limba nu posedă un sistem de numerotare. Ei au numai două cuvinte pentru numere: „unul” și „mai mult de unul.”*”²⁵;
- Căprioara este considerată un duh. De aceea, nu consumă, sub nici o formă, carne de căprioară;
- Morții sunt ținuti până la descompunere în locuri părăsite, ca sufletul mortului să-și găsească drumul liber spre lumea spiritelor;
- Au doar două grupe sangvine: A și O;
- Au fost canibali;
- Focul este creat din fricționarea a două lemne, unul într-altul, împănate cu un fel de iască;
- Singura lor haină este sfoara, de preferință de culoare roșie sau portocalie;
- Nu au case stabile;
- Viața este de regim nomad;
- Își protejează teritoriul propriu de orice invadatori din alte triburi;
- Singurul contact uman regulat și organizat este cu cei din poliția locală;
- Un singur drum traversează zona de rezervație: Andaman Trunk Road. În anul 2008,

²² K. Mukhopadhyay, R.K. Bhattacharya, B.N. Sarkar, *Jarawa Contact, Ours With Them Theirs With Us*, Kolkata, Anthropological Survey of India, 2002, p. 6.

²³ *Ibidem*, p. 6.

²⁴ <http://209.85.129.132/search?q=cache:Pe8RBR2Z0aUJ:www.hindustantimes.com/news/specials/andaman/health.html+how+count+the+time+jarawa+people&cd=4&hl=ro&ct=clnk&gl=ro>, 28 aprilie 2009.

²⁵ http://www.indianetzone.com/30/tribes_andaman_nicobar_islands.htm, 29 aprilie 2009.

guvernul a hotărât reorientarea traseului șoselei, astfel încât aceasta să nu mai treacă prin rezervație;

- Atacă lucrătorii de la drumul de traversare a rezervației și „pescarii rățăciți” în zona lor;

- *Jarawa* știu foarte bine să facă diferența între prieteni și dușmani;

- Pentru comemorare, păstrează oase din trupurile celor dragi: o parte din falca inferioară de la copii și oase din membre de la adulți, piese pe care le pot purta ca ornamente;

- Se spală regulat, dar nu folosesc săpun. Atunci când au primit haine, prin donații, *jarawa* nu au știut că trebuie spălate și, drept urmare, s-au îmbolnăvit de diverse boli dermatologice și infecții;

- Dinții le sunt foarte curați;

- Mănâncă miere de albine sălbatică zilnic;

- Nu stau într-un loc mai mult de 10 zile.

„Jarawa, băștinașii primitivi care odată au condus întregul Great Andamans, sunt acum puși la zid din cauza câtorva factori socio-politico-administrativi din timpul conducerii britanice. Nici chiar fenomenul post-independență nu a fost fericit pentru nativii ai cărei populație și sursă a hranei din zonele de vânătoare s-au redus în continuare, din cauza întrucâtva apropierii fără compasiune și egoistă a așa numitei societăți civilizate. Uneori, elemente fără scrupule, chiar și naționali străini, au intrat clandestin în Rezervația Jarawa, cu motive necuviincioase. O astfel de încălcare ilegală a proprietății în Sfânta Sfințelor a primitivilor neajutorăți, care sunt deja într-o poziție dezavantajoasă, este un păcat împotriva umanității însăși și egal cu lipsa de respect față de Dumnezeu a cărui copii încearcă să supere, să jignească și să rănească. Compasiunea față de semenii este slujirea lui Dumnezeu - în final, Creatorul”²⁶.

Unii clasifică orice fel de încercare de a intra la ei, de a comunica direct cu ei, o faptă de profanare care nu ține neapărat de religie, ci de umanitate. Așa spun și eu, când ne gândim la ei, nu ne raportăm neapărat ca la un teren de cucerit cu orice chip pe plan religios, ci din contră, cred că este un act de umanitate, dreptul omului de a fi informat, de a alege, de a cunoaște adevărul despre ei.

4. Organizarea socială. În ceea ce privește structura relațională dintre două persoane, individ și grup, grup și alt grup sau chiar relația cu sine însuși, triburile aduc curiozități remarcabile. Căutarea autenticității relaționale poate avea reușite dacă subiectul ar fi chiar și „triburile”.

Societățile primitive sunt constituite, în general, pe sistemul de rudenie. Cu cât cineva este mai aproape biologic de o persoană, cu atât relația respectivă este mai importantă, mai trainică, mai rezistentă, până la urmă.

Ceea ce numim noi rudele de „gradul întâi”, nu este tot una cu ceea ce numesc ei rudele de gradul întâi. În trib, se consideră rude de grad primar orice frate de-al mamei; acesta este tot un fel de mamă, adică „mamă masculină”. Orice frate de-al tatălui este privit ca un „tată”. Responsabilitățile și modul de raportare între membrii acestei structuri fiind particulară, diferă de la caz la caz și este greu de înțeles de ochiul venit din afară.

Structura tribului este definită, în general, printr-un „teritoriu comun, o tradiție de descendență comună, o limbă comună, o cultură comună și un nume comun, toate aceste criterii rămânând baza unității unor grupuri mai mici, precum sate, bande, districte, neamuri”²⁷.

Cele șase triburi din Insulele Andama și Nicobar sunt delimitate de teritorii proprii, de insule care aparțin unui anumit trib. *Santinels*, de exemplu, au insula lor pe care și-o protejează cu strictețe. Fiind cei mai de temut dintre triburi la ei, pe insulă,

²⁶ Oberai C.P., *Eco-Tourism Paradise - A&N Island*, New Delhi, B.R. Publication, 2000, p.170.

²⁷ Vintilă Mihăilescu, *op. cit.*, p. 215.

nici armata nu își asumă riscul intrării în teritoriu.

Limbile diferă de la trib la trib. Neavând limbi scrise, învățarea dialectelor se face oral.

Satele tribale sunt atât de bine organizate și atât de compacte, încât acțiunea independentă este dificilă. În sate există conducători cărora le pasă de armonia întreagă, dar și consilii ale satului care arbitrează problemele de dezacord și chiar pedepsesc atunci când se greșește. Accentul pe grup, și nu pe individ, este bine gravat cognitiv. Tribul este format, în general, din 200 până la 300 persoane (sau mai puțini). În anul 1971, organizația de recensământ a numărat doar 92 de *shompeni*. Numeric, toate triburile sunt în descreștere din cauza modului primitiv de viață și a bolilor introduse prin intermediul civilizației. Tribul *shompen* pribegește din loc în loc și nu are nici o locuință permanentă.

Doar *nicobarezii* au case permanente, locuiesc în colibe făcute de ei înșiși. Prin natură, sunt timizi și evită interacțiunea cu străinii. Trăiesc pe *machano*, un fel de locuință care seamănă mai mult cu un post de observare decât cu o casă. Din cauza suprafețelor mocirloase, rezultată în urma ploilor grele, își construiesc casele pe stâlpi de lemn, la o înălțime de 2-3 metri. Cu o platformă naturală dură, aceste case au acoperișul din frunze și prezintă un contrast mare față de casele ordonate și curate ale celorlalți *nicobarezi*. Locuințele lor sunt doar o tentativă de casă, un fel de imitație. În aceste locuințe, trăiesc familii compuse din: mamă, tată, fii, fiice și alți membri de gradul întâi. *Nicobarezii* își construiesc locuințele unii lângă alții, iar în centrul acestora au un loc de întâlnire special, destinat adunării tuturor membrilor pentru diverse ceremonii religioase sau sociale. Un înțelept al satului dă tonul activităților și tot el aprobă sau dezaproabă inițiativele celor din trib.

Tribalii sunt foarte suspicioși, ceea ce duce la respingerea oricărui contact cu exteriorul. Prin urmare, chiar și astăzi, triburile rămân primitive și inaccesibile. Se crede că tribul *Shompen* este „pe cale de dispariție”, din cauza bolilor și a modului primitiv de viață.

4.1. *Familia*. În limba tribală *jarawa* nu există noțiunea de „familie”, în sensul în care îl folosim noi. Cuvântul „*chadda*” definește mai mult termenul de „acasă”, un sens vag de a defini familia și pe cei apropiați lor. Familia este unitatea socială alcătuită din mamă, tată și copii. Infanții locuiesc cu părinții, dar nu toți membrii familiei au datoria să locuiască sau să mănânce împreună.

„Copiii primesc numele părinților adulți, de obicei până la vârsta de zece ani, vârstă la care sunt liberi să plece la alt grup. Dacă tatăl moare, mama are responsabilitatea îngrijirii familiei. Dacă moare și mama, fiul cel mai în vârstă va prelua protecția familiei. Familia este mai degrabă un grup de rudeni care își recunoaște descendenții.”²⁸

Tribul *jarawa* este constituit ca putere și autoritate pe elementul „tată”, ceilalți sunt dependenți de el.

Căsătoria este un eveniment important: „Conștientizarea sexuală vine devreme la copiii andamanezi. La vârsta de cincisprezece ani, ei deja au viață sexuală, deși nu se căsătoresc până la vârsta de douăzeci și cinci de ani. În timp ce sexul premarital este obișnuit la andamanezi, o dată căsătoriți ei sunt strict monogami și, din infidelitatea soției, rezultă adesea omorârea ei și a iubitului ei, de către soțul înfuriat. Divorțul și incestul sunt necunoscute. Ceremoniile de căsătorie sunt simple, iar religia nu are nici un rol în acest caz. O dată ce patriarhii sunt anunțați de intenția cuplului tânăr de a se căsători, viitoarea mireasă este dusă într-o nouă colibă. Ea stă acolo, în timp ce mirele aleargă în junglă, într-o demonstrație simulată, de împotrivire la căsătorie. Este apoi înapoi și făcut să stea pe genunchii miresei. Astfel, cei doi devin soț și soție.”²⁹

²⁸ M. Sreenathan, *The jarawas, Language and Culture*, Calcutta, Anthropological Survey of India, 2001, p. 8.

²⁹ Ranjana Kaul, *op. cit.*, p. 19.

Toată activitatea comunității se concentrează pe grup. Festivalurile, ceremoniile, riturile sunt fenomene la care participă întreaga comunitate. Se cunosc foarte bine între ei. Bărbații trebuie să arate mult mai bine decât femeile și tot ei sunt cei care se împodobesc. Superioritatea bărbatului față de ceilalți derivă din multitudinea și diversitatea elementelor estetice. Toți membrii familiei participă la strângerea hranei. Bărbatul vânează, iar femeia și copiii sunt preocupați de pescuit. Fiecare membru își cunoaște foarte bine rolul în familie.

4.2. *Educația* este o preocupare în procesul civilizării triburilor. Aceasta este catalizatorul cheie de dezvoltare a resurselor umane. Pentru triburi, educația este pilotul care garantează succesul lor.

„Educația este foarte esențială pentru inocenții tribali exploatați de sărăcie. Ei ignoră tentativele de alfabetizare, triburile nu sunt în stare să asimileze beneficiile unei societăți noi, moderne”³⁰. Educația copiilor revine de obicei mamei. Aceasta fie își trimite copiii la școală, în cazul nicobarezilor, fie îi educă acasă. Procentul celor analfabeți este de peste 70% la nicobarezi, singurii care au acces la școli formale. Celelalte cinci triburi nu au un sistem de școlarizare oficială, educația făcându-se fie în școli non-formale, fie deloc.

Din punct de vedere economic, triburile practică între ele trocul, sistem care le pune la dispoziție posibilitatea de a schimba produse, de-a „vinde-cumpăra” obiecte și valori recunoscute de ambele părți.

Nu este încurajată interacțiunea socială din afară. Guvernul, prin prim ministrul Shri Jawaharlal, declară: *„Ar trebui să evităm orice interacțiune cu ei. Noi ar trebui să încurajăm prin orice mod. cultura și tradițiile lor. Ar trebui respectate drepturile tribului asupra terenului și a pădurii lor. Noi ar trebui să pregătim și să ridicăm, din mijlocul lor, o echipă care să facă munca de dezvoltare și administrare. Fără îndoială, că, la început, va fi nevoie de personal tehnic din afară. Dar ar trebui evitat introducerea unui număr mare de persoane din afară, pe teritoriul tribal. Ar trebui să nu supra-administram aceste zone sau să-i copleșim cu o multitudine de sisteme. Mai degrabă, ar trebui să lucrăm prin și nu în rivalitate cu propriile lor instituții sociale și culturale. Nu ar mai trebui să judecăm rezultatele prin statistici sau prin calitatea umana a caracterelor ce sunt implicate”³¹.*

Eforturile făcute de străini pentru a ajunge la triburi au fost nerecunoscute și, de cele mai multe ori, anonime, din circumstanțe lesne de înțeles. Oamenii motivați de interese mai puțin explicabile au reușit să pătrundă în mediul nicobarezilor, cu riscul vieții, pentru ca aceștia să fie educați, civilizați și, mai ales, să găsească o credință care să-i elibereze nu numai de primitivitate, dar și de ei înșiși. *„Educația printre triburi a fost inițiată de creștinii misionari și se aștepta să fie capabili să citească Biblia și cărțile de inmuri. În general, copiii creștini au fost trimiși la școală; chiar și adulții au fost încurajați să învețe să citească și să scrie. De asemenea, unii misionari i-au trimis studenți la Universitate pentru a răspunde necesității de lider în comunitățile nedezvoltate”³². Analfabetismul este încă o plagă a triburilor și nu doar a acestora, ci a Indiei în general. Biharul este statul cu cel mai mare număr de analfabeți: „de la 31 de milioane de analfabeți, în 1951 a crescut la 58 milioane, în 1991, când procentul celor educați era de 38%, din care procentul femeilor educate era de doar 23,19%. Rata totală de alfabetizare a Biharului este acum de 47,53%”³³.*

Abilitatea de a citi și de a scrie un dialect este considerată un grad superior de educație, cei care trec de stadiul primar fiind considerați educați.

Guvernul indian are probleme de contradicție cu sine însuși. Pe de o parte, spune că face eforturi să protejeze triburile de civilizație, dar pe de altă parte, ținta primară a guvernului este tocmai civilizarea acestora.

„Ținta primară a politicii guvernamentale de la Independență încoace este de a

³⁰ Swapan Kumar Biswas, *op. cit.*, p. 92.

³¹ Thomas, M.M, *Tribal Awakening*, Bangalore, The study of Religion & Society, 1965, p. 18.

³² Ibidem, p. 60.

³³ *Ghid complet al Indiei*, Oradea, Aquila 2003, pp. 250-253.

ajuta poporul tribal să fie în rând cu celelalte comunități avansate și de aceea au fost date dispoziții speciale în constituție și în diferite planuri de cinci ani, pentru a asigura avansarea, astfel încât să-i aducă la nivelul de fruct al comunităților.³⁴

Felul în care sunt protejate triburile este un abuz, este o văduvie la dreptul omului de a fi informat, recuperat și educat. Strategia prin care se ajunge la triburi, procesul de educație, este discutat de mulți ani și, deocamdată, nefinalizat. „Ținta și idealul acestei politici educaționale este de a furniza un tip de educație care va produce tineri și tinere care fie vor rămâne în districtul lor ca și lideri pentru oamenii lor, fie vor fi selectați de adunările de stat sau de parlament pentru a oferi administratori, doctori, ingineri, agricultori, profesori și altele. Principalul scop este, potrivit prim-ministrului Jawaharlal Nehru, de a ridica o echipă din mijlocul poporului tribal care, prin perspective largi de trib, vor fi capabili să-și administreze zonele și să ocupe posturile care, în prezent, sunt ocupate de cei din afară”³⁵. Construirea de instituții educaționale pe teritoriul triburilor rămâne un vis, un ideal la care, poate, doar unii mai speră. Acestea ar trebui să servească drept modele pentru ca ceilalți să-i ia exemplu pe cei care au avut parte de socializare. Problema este exact inversă, și anume cei care au fost școlarizați nu mai doresc întoarcerea la locurile de baștină. „Impactul pe care l-a avut educația asupra triburilor este că după ce au fost educați, ei au iubit mai mult viața de oraș și nu mai doresc să se întoarcă în satele lor sau să lucreze pentru binele colegilor lor”³⁶.

Personal, cred în cheia educării acestor triburi. Atâta vreme cât cineva are interese, și spun „cineva” referindu-mă la guvern, la instituțiile de stat care controlează și interzic accesul la ei, netransparent și nejustificat, triburile sunt condamnate la primitivism, la dispariție, așa cum deja sunt declarate triburile *shompen* și *santinels*. Procesul de pătrundere clandestin, riscant, cu garanții minime, va ține încandescent timpul de har al lor, al triburilor care, așa cum Biblia asigură, vor auzi Adevărul.

„Evanghelia aceasta a Împărăției va fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească drept mărturie tuturor neamurilor”³⁷.

Nu mă interesează atât de mult civilizarea triburilor din Andaman și Nicobar, educarea lor în ceea ce privește hainele, hrana, medicina, fenomenele naturii în înțelegerea lor, binele și răul definit din punct de vedere uman și alte adevăruri temporare, preocuparea motivației mele ține de credința lor sau, mai bine spus, de necredința lor. Încă nu a ajuns până la ei *Cuvântul* scris, printr-o comunicare directă cu Adevărul Absolut. Ori, educația triburilor aduce *Relația* și *Conținutul* comunicării cu Dumnezeu, Dumnezeu lor.

5. Limba și cultura. Triburile sunt într-o simbioză superioară între supraviețuire și natură, între ceea ce jungla le oferă și ceea ce ei dețin ca abilități, îndemânări, resurse, intelect, moștenire spirituală și orice formă a existenței de care sunt direct sau indirect dependenți.

Limba scrisă nu există la triburile *jarawa*, *onge*, *shompen* și *santinels*. Limba orală este o resursă de comunicare elementară între membrii tribului și, atât cât li se permite, în afara lor. Fiecare trib în parte deține o limbă proprie. *Nicobarezii* sunt singurii din cele șase triburi care dețin o limbă scrisă, au școli, instituții de educație, comunicare din resurse media, internet, telecomunicații; practic, ei au acces la ceea ce înseamnă lumea civilizată. Celelalte șase triburi, văduviți de civilizație, își perfecționează îndemânările în manufactura lemnului, vânatului, pescuitului, ornamentelor corporale, cântecului și dansului, culturii esteticului, diferite aspecte ale culturii lor, ale limbii și ale influenței acesteia. Limba, după cum cred *andamanezii*, le-a fost dată de către *Puluga*. „*Puluga* a trăit pe Muntele Saddle Peak. El a dat

³⁴ Thomas, M.M, *op. cit.*, p. 60.

³⁵ *Ibidem*, p. 63.

³⁶ Thomas, M.M, *op.cit.*, pp. 63 - 66.

³⁷ Matei, 24,14.

*andamanezilor limba puckiwar. Numele acestui trib înseamnă <cei ce vorbesc limba originală>*³⁸. *Jarawa* este o comunitate mono-lingvistică. Limba *jarawa* conține puține cuvinte.

În prezent, nu există un dicționar *jarawa*. Există cărți ale antropologilor care au studiat structura limbii, dar sunt și multe întrebări legate de natura, originea, cultura și îndemânările lor lingvistice. Până când nu va intra cineva care să aibă acces deschis la ei, la trib, pentru a învăța, a cerceta și a scrie o limbă de la „a la z”, nu cred că va fi posibil să „ghicim” răspunsurile dorite măcar din curiozitate, dacă nu din știință. Comunitatea tribului este construită relațional într-o formă simplă, cu elemente specifice intratribale și extratribale. Cei care nu le cunosc limba, sunt numiți „ceilalți”, iar cu aceștia relaționează diferit.

M eeng este un cuvânt de apartenență tribală *jarawa*. „*Eeng* este un simplu cuvânt care definește apartenența la comunitatea lor. Când *jarawa* spun *m eeng* asta înseamnă nu numai eu sunt *eeng*, dar și noi suntem *eeng*. Ei nu au pronume personal propriu pentru persoana întâi singular „eu”, ci în *eeng* este atât eu, cât și noi”³⁹. Pronumele personal la persoana întâi este folosit doar pentru a exprima indivizii umani, nu și animalele sau lucrurile prin personificare.

linen – cuvânt care exprimă străinii, pe cei din afara tribului lor.

m-iinen – diferențiază aparținătorii de străini, de ceilalți.

Onge și *jarawa* au acest cuvânt „*eeng*”, comun în limbile lor proprii, dovadă că ar avea o aceeași bază cognitivă lingvistică.

Limba *jarawa* nu conține nici un cuvânt pentru a defini „familia”. Termenul cel mai apropiat ca definiție ar fi *chadda*, adică „acasă”, cuvânt care include relații de familie, nu doar mama, tata, frații, surorile, ci și rudele de gradul întâi sau doi sau toți cei care sunt din *eeng*.

Chadda este un termenul de bază cultural cognitiv.

Familia este unitatea socială cea mai mică.

5.1. *Limba jarawa*. Au fost filologi care nu au avut succes în cercetarea lor de a recunoaște organizarea structurală a limbii. Ei folosesc sufixe și prefixe ca să formeze idei simple. Ideile abstracte aproape că lipsesc în cuvintele lor, dar sunt liberi să exprime gestual ceea ce este imposibil prin cuvinte.

În 1790, s-a încercat să se adune cuvintele pentru primul dicționar. Așa cum am mai spus, în perioada 1906-1908, A. Radcliffe-Brown (1881 – 1955)⁴⁰ a studiat triburile în teren cu ocazia mai multor călătorii în Insulele Andaman și Nicobar. Acesta a publicat o carte despre triburile de aici. Brown este cel care scrie un dicționar al triburilor și tot el clasifică cele șase triburi, dând nume fiecăruia în parte, în funcție de limba pe care o foloseau.

Jarawa s-au dovedit a fi cei mai neprietenoși dintre toate triburile, astfel încât antropologul britanic nu a reușit să înregistreze prea multe cuvinte din vocabularul lor.

Mai târziu, prin anii 1940, au mai fost câteva tentative de a realiza un dicționar, însă rezultate concrete au putut fi văzute, doar, prin anii 1977, nuanțându-se ideea unei limbi *jarawa* fără pretenția că s-a putut găsi structura ei.

5.2. *Limba nicobareză și celelalte limbi*. Nicobarezii fiind singurii tribali civilizați au avut parte și de o limbă scrisă. Din anii 1888 este consemnată existența limbii, aceasta fiind centralizată în aproximativ trei mii de cuvinte, cu un vocabular propriu.

Primul dicționar englez – *nicobari* și *nicobari* – englez conținea șapte mii de cuvinte. Limba *nicobari* este într-o continuă schimbare din cauza influențelor din afară, a dialectelor și limbilor hindi, telugu, engleză, bengali, santali, dar și a unui agent intern de schimbare și inventare a cuvintelor.

³⁸ Sarkar Pronobkumar, *Primitive Tribes of Andaman and Nicobar Islands*, New Delhi, Akansha Publishing House, 2004, p. 45.

³⁹ M. Sreenathn, *op. cit.*, p. 6.

⁴⁰ http://www.mnsu.edu/emuseum/information/biography/pqrst/radcliffe_brown_a_r.html 06 mai 2009.

„Locuitorii din insulele Nicobar își schimbă numele când poartă doliu și se deghizează, răzându-și părul din cap, astfel încât stafia să nu-i poată recunoaște. Dacă se întâmplă ca numele decedatului să fie vreun substantiv comun desemnând un animal, plantă, focul sau apa, este necesar ca acest cuvânt să fie înlocuit cu altul. Este evident că acest obicei este un puternic agent de schimbare a limbii, deoarece multe cuvinte ies din uz, apărând altele noi”⁴¹.

Man a fost cel care a contribuit la îmbogățirea limbii nicobareze. „El, de asemenea, a adus notări gramaticale foarte folositoare pentru cei interesați în filologie și lingvistică. Contribuția lui Man a dezvoltat analiza nicobarezilor din centrul Nicobarului și din Insulele Car Nicobar. Tot datorită lui a fost introdusă versiunea scrisă a limbii”⁴².

Timiditatea shompenilor îi împiedică să-și părăsească insula. Complexul Campbell Bay este declarat rezervație naturală. Aici, locuiește un grup de *shompeni*, iar un alt grup se află pe insulele nicobareze.

„Aceștia știu puțin din limba nicobareză și unii înțeleg chiar și hindi. Cuvântul *shompen* nu există, de fapt, în limba lor. Ei nici nu au sunetul *sh*”⁴³.

Presiunile asupra triburilor, în zonele de acces din punct de vedere cultural, vin din multe surse, în special, de la cei din exterior care se deplasează pe suprafața tribului pentru scopul lor personal de exploatare a resurselor pădurii, pe care triburile se bazează. Limba nefiind scrisă, este vulnerabilă la schimbări radicale. Doar ceea ce se păstrează prin viu grai nu are esență de supraviețuire într-o formă rigidă, ci trece din stadii în stadii, din schimbare în schimbare, într-o continuă curgere.

Nu se cunoaște o limbă *onge* înregistrată în vocabular. Tribul, fiind foarte sălbatic, și-a păstrat identitatea printr-o formă agresivă față de *ceilalți*, aceștia fiind oricine din afara grupului lor.

Andamanezii au fost influențați de indienii veniți de pe subcontinentul indian. Limba lor este mixtă. Se cunosc influențe de *hindi* în special, dar și de alte dialecte care se vorbesc în zona în care locuiesc. „*Andamanezii sunt împărțiți în zece grupuri, în funcție de dialect și de nume, numite grupuri locale*”⁴⁴.

Elementele culturale specifice fiecărui trib în parte țin mai mult de credințele lor. Animismul înregistrează cea mai largă arie de vulnerabilitate în ceea ce privește tradiția. Lipsiți fiind de orice sistem de rezistență la vreo religie, când cineva vrea să profite de primitivismul lor ca să-i manipuleze din interese proprii, guvernamentale sau politice, aceștia pot cădea victime cu ușurință.

Umanismul, dacă nu îndumnezeirea din noi, ar trebui să nu ne lase dezinteresați față de situația triburilor și, mai ales, față de cei care îi tin izolați în numele protecției. Îmi amintesc disperarea unui româno-american exprimată după ce a auzit informații despre ei. S-a ridicat în picioare și, vădit intrigat, mai mult a strigat, decât a vorbit: „fraților, pe sus, pe jos, pe sub pământ.... noi *trebuie* să găsim o cale de a ajunge la ei!”. Eh, mai avem, însă de descoperit *Calea*!

6. Religie, animism, superstiții, simboluri, procesiuni

6.1. *Religia* e constituită din elemente specifice credințelor primitive. Pentru că înseși Insulele sunt o miniatură a Indiei, iar India este țara cu peste 1500 de dialecte, cu două mari religii ale lumii născute aici: budhismul și jainismul, Insulele Andaman și Nicobar sunt o compilație de religii, culturi, simboluri, ritualuri mixate și într-o continuă schimbare.

Religia este una foarte indulgentă la orice subiect al închinării. Puțini sunt ortodocșii vreunei religii care să se împotrivescă sau să mențină conservatorismul specific unei nuanțe religioase. Toleranța la orice, la oricine, la acceptarea credinței fiecăruia, face penetrabilă religia Insulelor, cu ușurință și la fel de ușoară va fi și

⁴¹ <http://www.roportal.ro/articole/60-2.htm>, 06. mai. 2009.

⁴² Austin Justice, *op. cit.*, p. 5.

⁴³ Subhash Chandra Chattopadhyay Asok Kumar Mukhopadhyay, *The Language of the Shompen of Great Nicobar: a Preliminary Appraisal*, Kolkata, Anthropological Survey of India, 2003, p. 4.

⁴⁴ Pratop C. Dutta, *The Great Andamanese, Past and Present*, Kolkata, Anthropological Survey of India, 2004, p. 5.

dispariția acesteia înghițită, travestită sau îmbunătățită cu apendice dintr-o altă combinație permisivă. Majoritatea populației provine din migrarea indienilor de pe sub-continent în partea de sud a țării. *Burma* este teritoriul din care și-au găsit unii dorința de strămutare pe Insule. Aici, putem găsi o religie multiplă prin natura ei. *Hindușii, creștinii și musulmanii* sunt predominanți, dar nu lipsesc *sikh-ii, budhiștii, jainiștii, bahaii, animiștii și ateii*.

Am putea vorbi despre toate religiile întâlnite în Insule, desigur, cu influență directă sau indirectă în triburi, dar consider că, datorită faptului că majoritatea aborigenilor la originea lor au fost și aproape toți au rămas animiști, voi aborda această religie cu un interes mai larg, având în vedere că, pe parcursul studiului, analizez și implicarea creștinismului în Insule și influențele celorlalte religii.

6.2. *Animismul* este religia predominantă a triburilor. În context cronologic, *animismul* este cea mai primitivă religie⁴⁵. Triburile din Andaman și Nicobar, în structura lor religioasă, nu fac excepție.

„Băstinașii din Andaman cred că a existat odată un mare cataclism pe teritoriul lor care a avut ca rezultat mari întinderi scufundate, astfel încât insulele au fost create din punctele cele mai înalte ale pământului. Datorită acestui mare potop, șeful ancestral al națiunii lor, Maia Tombola, i-a împrăștiat. Rezultatul evident a fost că omul și fiara au fost înecați în număr mare. Această devastare este atribuită mâniei zeității antropomorfe Puluga.

Povestea genezei nicobarezilor este bizară, chiar și ca mit antropologic. Ei, de asemenea, au avut parte de o mare catastrofă care a inundat întregul pământ. Dar un om a reușit să înnoate spre un loc sigur și a supraviețuit. Când ploaia s-a oprit și apele s-au retras, el a văzut că în vârful altui copac a mai fost un supraviețuitor, o cățea. Urechile căței erau găurite de spinii Kun-Liol-ului, un nativ palmier spinos din Nicobar. Omul a salvat cățeaua și povestea continuă: ei au trăit ca soț și soție și au procreat mulți copii umani. Nicobarezii se văd pe ei înșiși ca descendenții lor”⁴⁶.

Pe lângă o geneză patologică, ei au ales să se închine duhurilor sau strigoilor, acestea fiind parte din viața de zi cu zi, interacționând pretutindeni, în orice fel. Morții, subiecți de prosternare, sunt lăsați în putrefacție pe lângă colibele construite din frunze și iarbă, ca spiritul să nu le fie deranjat.

„Puluga, ființa supremă pentru populația din Insulele Andaman, s-a retras după ce a creat lumea și primul om. Misterul „îndepărtării” este însoțit de lipsa aproape totală de cult: nici o jertfă, nici o rugăciune, nici o cerere de iertare, ci doar câteva obiceiuri religioase în care se mai păstrează amintirea lui Puluga, ca de pildă, „tăcerea sacră” a vânătorilor care se întorc în sat după o vânătoare norocoasă”⁴⁷.

Etimologic, „*anima, ae*” înseamnă *spirit* sau *duh*. *Animismul* ca religie sau, mai bine spus, ca o anti-religie, este un stadiu premergător alegerii unei apartenențe la un grad mai înalt de cunoaștere mistică. *Animismul* este credința cea mai primitivă, caracterizată prin personificarea elementelor naturale, a fenomenelor, a obiectelor, precum și prin investirea acestora cu atribute umane sau supranaturale. Termenul „*animism*”, introdus ca și concept în anul 1871, de către englezul Edward Burnett Tylor (1832 - 1917)⁴⁸, dorește să sugereze cultura primitivă, stadiul cel mai de jos al unei credințe, primar ori minimal, și să explice fenomenele „enigmatice”, cum ar fi: somnul, halucinațiile, bolile, leșinul, transa, moartea.

Există consemnate trei feluri de spirite în *animism*: „*ancestrale: spiritele strămoșilor morți care se crede că sunt prezenți și se preocupă de binele respectivului trib sau familie; spiritele naturii asociate cu fenomenele naturii precum: tunetele, furtunile, secetele sau altele asemenea și cu obiectele neînsușite cum ar fi: stâncile, râurile, copacii; animalele: ei consideră că orice animal are un spirit*”⁴⁹.

Cei mai mulți practicanți ai animismului cred că există un Dumnezeu, adică

⁴⁵ <http://ro.wikipedia.org/wiki/Animism>, 03 aprilie 2009.

⁴⁶ Kaul, Ranjana, *Andaman and Nicobar Islands in the Sun*, New Delhi, Spantech Publishers, 1989, p. 14.

⁴⁷ Mircea Eliade, *Sacral și profan*, București, Humanitas, 2005, p. 93.

⁴⁸ <http://ro.wikipedia.org/wiki/Animism>, 03. aprilie 2009.

⁴⁹ <http://ro.wikipedia.org/wiki/Animism>, 03. aprilie 2009.

un Creator al tuturor lucrurilor, ființelor, fenomenelor, fapt care face ca evanghelizarea să pătrundă teoretic ușor la ei, pregătiți fiind pentru credința creștină, dar și dispuși să primească orice elemente religioase care poartă în sine teama de spirite, autoritatea supremă și fatalismul. Pe de altă parte, există și o neputință spirituală a omului de a se apropia de Dumnezeu, acesta fiind undeva departe, fără interese pentru om (*deus otiosus*), așteptând ca omul să ajungă, cumva, la El prin eforturi proprii. Practic, realitatea finală și singurele importante, cu adevărat, sunt spiritele.

Triburile se definesc pe sine, din perspectivă religioasă, prin faptul că păstrează primitivitatea credinței lor. Asta înseamnă că „triburile se încadrează în unele din următoarele grupuri:

1. *Aceia în care hinduismul s-a infiltrat;*
2. *Cei care sunt atât de primitivi, încât nu au nici o structură fixă de viață;*
3. *Cei care sunt atât de puțin afectați de influențele din exterior, încât încă mai păstrează legile și obiceiurile proprii;*
4. *Cei ale căror sisteme au slăbit pe măsură ce țara a fost deschisă;*
5. *Cei care nu au structura de caste și care, prin urmare, sunt liberi de scrupulele cu privire la mâncarea diferitelor produse alimentare. Lumea tribală poate deveni suspectă sau încărcată politic, așa că, să ne gândim la ei ca la niște oameni care au nevoie de Evanghelie, chiar dacă poate sunt pescari, fermieri, lăptari, sau vânători de păsări în păduri, vânători în junglă sau vrăjitori - vindecători⁵⁰.*

Triburile sunt non-hinduse. Chiar dacă s-au încercat mai multe variante de convertire, tribalii rămân, în general, fideli credinței lor.

„Un adevăr important, pe care toți ar trebui să-l cunoască și să-l înțeleagă, este că triburile din insulele Andaman și Nicobar nu sunt hinduse. De fapt, câteva organizații religioase au încercat să convertească triburile, dar cu puțin succes. Oricum, hinduismul nu a influențat majoritatea triburilor datorită izolării geografice⁵¹.”

Triburile sunt animiste și au religiile lor indigene, cu precădere. O caracteristică fundamentală în animism este că obiectele nu sunt doar obiecte în sine, ci ele sunt o putere transformatoare cosmică, rămânând, totuși, în aparență, obiect neschimbat. Această trăsătură o putem găsi și la religii mai evoluat, nu doar la cele primitive. Această dialectică o confirmă nu doar cultul pietrelor, a arborilor, a oricăror obiecte sacre care țin loc de Dumnezeu, ci o verifică și fenomenul „înrupării”, unul dintre cuvintele cheie rămase neexplicate și nejustificate în procesul de reînnoire a tuturor lucrurilor. *Animismul* păstrează și forme ale cultului strămoșilor. Duhurile celor morți călătoresc, interacționează cu cei vii, așteaptă ofrande anume, au putere de vindecare, de boală, de implicare fizică oriunde și oricând, aceștia fiind superiori celor vii. Teamă de spirite este convertită în fobii care hrănesc rituri și festivaluri practicate de triburi.

Atât în cultura religioasă, cât și în orice formă dominantă de manifestare a unui ansamblu religios regăsim: „... o cantitate de simboluri, evenimente cosmice, biologice sau sociale, ideograme și idei, care sunt valorizate pe plan religios, deși raporturile lor cu experiența religioasă nu ne sunt întotdeauna clare, nouă, modernilor. Înțelegem, de pildă, că ritmurile lunare, anotimpurile, inițierea sexuală sau socială, sau simbolismul spațial au putut dobândi valori religioase pentru umanitatea arhaică, adică au devenit hierofanii; dar este mai greu de înțeles în ce măsură gesturi fiziologice, ca nutriția și actul sexual, sau ideograme ca anul, pot revendica același titlu. Este vorba, în fond, de o dublă dificultate: 1) de a accepta sacralitatea întregii vieți fiziologice; 2) de a lua drept hierofanii anumite construcții teoretice ca ideograme, mitograme, legi cosmice sau morale, etc.”

⁵⁰ Rona Locke, *op. cit.*, p. 25.

⁵¹ *Ibidem.*, p. 98.

2) de a lua drept hierofanii anumite construcții teoretice ca ideograme, mitograme, legi cosmice sau morale, etc⁵².

În *animism*, actele fiziologice normale, obișnuite, capătă o conotație religioasă sacră. Pentru omul arhaic, fenomenele sunt sacralizate, aparențele capătă sensuri în ceremonii care implică fenomenele cosmice. Riturile sunt un dans continuu între fizic, elementele în forma lor aparentă și simbolismul religios. Contopirea într-o comuniune fără pauză între aici și dincolo aduce elemente mai puțin sau deloc explicabile și, mai ales, neînțelese pentru omul modern.

*„Religiile tribale sunt produsul lumii tribale. Nu sunt produsul terorii și a întunericii, dacă cum sunt percepute de mulți cercetători. Există nevoia studiului repetat și a reevaluării acestei probleme. Nucleul oricărei religii este dat de respectul pentru Ființa supremă, compasiune pentru ființele dragi și servicii altruiste pentru umanitate. În plus, fiecare religie, în contextul său geografic și istoric, a dezvoltat anumite tradiții care trebuie conservate așa cum sunt peste tot, pentru tot timpul și pentru toate contextele. Adesea, se află că studiile religiilor tribale sunt lipsite de obiectivitate. Persoanele care studiază religiile tribale ar trebui să scape de noțiunile preconcepționale legate de triburi și de rezultatele subiective”*⁵³.

Nu mintea inferioară, nu inculura și nu capacitatea primitivă a omului de a se raporta la Suprem, ci, mai degrabă, felul în care suntem capabili să gestionăm informațiile, pe care le primim din noi înșine, din jurul nostru, indiferent de context sau credința altora, aceasta face diferența între superior și inferior, în ceea ce privește clasificarea credințelor. În noi, ca ființă umană, există deja ceea ce Augustin definea ca fiind „un gol” de mărimea și forma lui Dumnezeu, care așteaptă să fie umplut, indiferent de cine este vorba: trib, om civilizat, ființă modernă.

În cele șase triburi, sunt elemente specifice fiecărui trib, dar pentru că ele sunt oarecum asemănătoare ca manifestare și expresie, am să compilez riturile, superstițiile, manifestările religioase și simbolismele.

Religia este un răspuns la ceea ce omul emană față de Ființa Supremă sau ființele supreme. Indiferent de tipul de cunoaștere pe care îl are aceasta și de raportul la ceea ce manifestă, reacția există, într-un fel sau altul: de la ignorare, ceea ce este tot o reacție, până la alegerea din dragostea de a trăi dependent de *Ființa Supremă Absolută*.

*„După mitologia andamaneză, Insulele sunt creatura Pulugăi, Ființa Supremă. De asemenea, ei cred că Puluga a creat pământul și primul om numit tama și pe femeia numită Chlinaelewadi, cărora le-a dat dialectul și hrana necesară supraviețuirii”*⁵⁴.

Triburile nu fac excepții de la a manifesta o reacție la puterea absolută.

*„... Administrarea fără prejudecăți a comportamentelor tribale nu poate fi stabilită și urmărită fără o cunoaștere intimă a obiceiurilor și a punctului lor de vedere”*⁵⁵. De aceea, orice încercare de „judecată” a lor este nu numai naivă, dar și departe de înțelegeri clare, obiective și de folos. Pentru a putea avea obiectivitate asupra credinței lor ar trebui să avem o înțelegere a „ce” și, mai ales, „de ce” cred ceea ce cred, ori asta este nu numai greu de realizat, dar și interzis, în zilele noastre din cauza

⁵² Mircea Eliade, *Tratat de istorie a religiilor*, București, Humanitas, 2008, pp. 50-51.

⁵³ Rona Locke, *op. cit.*, pp. 98 – 99.

⁵⁴ Swapan Kumar Biswas, *The Great Andamanese and The Onges*, Delhi, Abhijeet Publications, 2008, p. 27.

⁵⁵ Toppo, S.R., *op. cit.*, p.1.

- Tribalii cred în puteri supranaturale: în existența spiritului, a duhului și a sufletului. Sunt *trihotomiști*⁵⁶.
 - Sufletul este definit drept ceva „ce nu are formă”, este nemuritor. Rămânând în trupul uman, sufletul controlează totul.
 - Orice om, după ce moare, devine un duh. Insula este plină de duhuri, adică de sufletele celor care au murit cândva.
 - Duhurile, ca ființele umane, au, de asemenea, o împărțire sexuală. Uneori, ele apar în vis sub formă de ființe umane, de pânză, porc, câine și în multe alte forme și chipuri.
 - Pot lua orice formă le place din această lume, dorită cândva, înainte de moarte.
 - Visarea unei persoane moarte precede boala. Când cineva visează un mort înseamnă că persoana respectivă se va îmbolnăvi foarte curând. Duhurile sunt de două tipuri: unul care face persoanele bolnave și altul care, atunci când intră în contact cu oamenii, îi sperie pe aceștia. Uneori, fantomele devin furioase pe anumite persoane și, în consecință, ele devin *bolnave de teamă*. Când acest lucru se întâmplă, sunt consultați vrăcii care liniștesc duhurile și, astfel, cel afectat de boală se vindecă.

6.3. *Credințe despre moarte*. Moartea este o sursă creatoare de imaginație și credințe. Astfel, „tribalii cred că după moarte fiecare merge către lumea de belșug, plină de fericire. Nimeni nu face excepție de la asta. În această lume, există multe grădini cu nucă de cocos și pandan, iar oceanele sunt depline. După moarte, oamenii ajung în această lume și se angajează la grădinărit, vânatoare și pescuit, așa cum făceau și pe insulă, în timpul vieții. Când soțul sau soția moare, el sau ea se alătură partenerului de viață în timpul ce urmează. Datorită acestei idei, nimeni nu îndrăznește să divorțeze la vârstă avansată, ca nu cumva să nu se poată recăsători mai departe și să piardă, astfel, șansa de a avea un partener de viață după moarte. De asemenea, copiii după ce mor se alătură părinților decedați”⁵⁷.

După moarte, trupul este așezat pe un fel de pat făcut din nuiele; la depărtare de maxim un kilometru, este acoperit cu nuiele, astfel încât să nu poată fi văzut și găsit de animale sau păsări. În perioada în care trupul se descompune de vreme și de căldură, vizita este interzisă, pentru ca sufletul să-și găsească trecerea dincolo în liniște. După ce carnea s-a descompus complet și oasele s-au uscat⁵⁸, o parte din acestea sunt luate în colibă ca amintire sau, unele mai mici, sunt păstrate și purtate ca obiecte vindecătoare, cu puteri miraculoase, de către rudele celui decedat. Dacă mortul este copil, o parte din maxilarul inferior este numit sacru. Acesta va fi folosit la procesiunile de închinare și descântare. După moarte, spiritele vor bântui prin insule luând diferite forme, chipuri de animale și oameni sau chiar obiecte. În final spiritul se va întoarce la *Puluga*. „Trebuie amintit că mulțimea riturilor legate de moarte are o dublă funcționalitate: apărarea comunității față de acțiunea nefastă a morților prin respectarea prescripțiilor rituale și asigurarea odihnei sufletului celui decedat în lumea de dincolo”⁵⁹.

Ei cred că la moarte sufletul persoanei nu este distrus și, de asemenea, dezgroapă oasele mortului. Craniul este fixat pe o statuie de lemn. Se crede că sufletul mortului va trece din craniu pe statuia care cere mâncare, băutură și trabucuri. Chiar și după moarte, pentru un timp îndelungat, este tratat și servit ca o ființă umană. Se are grijă să-i fie îndeplinite toate nevoile. În afară de practicarea cultului strămoș, *Nicobarii* din centru și sud, conservă oasele mortului ce sunt ținute într-o pânză roșie și păstrate în casă.

6.4. *Alte „credințe”*. Triburile cred în spirite responsabile de fenomenele naturii. *Andamanezii* spun să sunt „*îngeri specializați*” cu furtuna, ploaia, trăsnetul, vântul. Câteva nume mitologice sunt: *Biliku*, *Tarai* și *Daria*. *Lau* este spiritul diavolului, cel care face rău întotdeauna. *Biliku* locuiește în stânci pe insule. Acestuia, primele rădăcini și primele fructe culese trebuie să îi fie aduse ca ofrande în exclusivitate.

⁵⁶<http://74.125.77.132/search?q=cache:2PPc3bZvgSgJ:www.derwent.ro/dictionar.php%3FdTitle%3DdHjpaG90b21pc20%3D%26dL%3DT+trihotomism&cd=1&hl=ro&ct=clnk&gl=ro,04 mai 2009-05-04>.

⁵⁷ Toppo, S.R., *op. cit.*, p. 1.

⁵⁸ Video CD, *Andaman Islands*, 2008.

⁵⁹ Vintilă Mihăilescu, *op. cit.*, p. 54.

Furtuna și bolile deopotrivă sunt făurite de către spiritele responsabile. Dezastrele naturale sunt „operele” spiritelor, duhurile care pedepsesc muritorii pentru că merită, iar vraciul este cel care controlează vremea. Dacă pe insulă există o furtună continuă și se prognozează un ciclon, este chemat vraciul care își îndeplinește activitățile și ritualurile pentru a calma spiritul responsabil de vremea rea. Există o convingere universală în spiritele rele care, conform lor, pot fi liniștite prin ofranda sacrificială. Față de exorcism, manifestă o teamă evidentă. Religia tradițională este în general o venerare și o împăcare cu spiritele bune sau rele. Locuitorii insulei nu au o formă definită de închinare religioasă, dar frica de spirite este originea și baza religiei lor. Este, de fapt, cheia majoră la toate ceremoniile care au ca scop exorcismul și alungarea spiritelor. În general, spiritele naturii sunt considerate bune. De multe ori, când este răvnit un eveniment anume, suntenerate spiritele naturii, pentru ca acestea să le aducă ceea ce-și doresc. Protecția vine din partea naturii, a creației, elemente contemplate mai mult mutual, fără a avea un nume și fără a deține o formă exterioară de închinare.

6.5. *Superstiții*. Mentea tribalilor este plină de temeri superstitioase. Totul se explică prin mișcarea spiritelor și influența acestora: „Când are loc o eclipsă de lună, se crede că luna este înghițită de un piton, așa că ei colectează și bat cutii sau orice lucru care produce zgomot, făcând un apel la piton să scuie luna”⁶⁰.

Există și superstiții legate de femeia însărcinată: „În timpul perioadei de naștere, viitoarea mamă trebuie să respecte anumite restricții, astfel încât copilul să nu fie prins, captiv. Tatăl trebuie să evite munca grea, de teama spiritului, pentru ca micuțul nenăscut să nu fie captiv, iar nașterea să fie imposibil de realizat”⁶¹.

O altă superstiție este legată de lătratul câinilor. Astfel, „câinii latră când sufletele sau spiritele libere, în special cele pizmașe, coboară pe pământ. Un astfel de spirit este cu mult mai de temut și se presupune că rănește tot ce vede; de aceea, atunci când câinii latră îndreptați către cer, tribalii rămân în casă”⁶². De asemenea, „dacă se întâmplă să cânte cocoșul la o altă oră decât cea obișnuită, este considerat de rău augur, este un semn care poate aduce epidemii, boală și ghinion. Pentru a evita nenorocirea, păsările care nu cântă normal sunt sacrificate imediat”⁶³. Există și un spirit care controlează porcul și care îl ajută să găsească drumul spre casă atunci când este lăsat în libertate.

Înainte de o călătorie lungă sau cu ocazia lansării unei noi canoe, oamenii aduc jertfe pentru siguranța și durabilitatea călătoriei. În general, sacrificiul este oferit ambarcațiunii pentru ca spiritul bun să fie binevoitor cu cei care călătoresc.

6.6. *Procesiuni și festivaluri dedicate „Ființei Supreme”*. În timpul anului, au loc numeroase festivaluri semi-religioase, cu scopul: protejării insulei de orice spirit rău, alungării bolii, liniștirii și direcționării vântului, a curenților oceanici, etc. Festivalurile presupun evenimente precum: dansuri, lupte și sacrificii (daruri, ofrande, jertfe) puse la intrarea în case.

Evenimentele religioase caută să „înduplece spiritul pentru a răci pământul cu ploaie de sus”⁶⁴. Ploaia este venerată. Sunt persoane cu puteri supranaturale care pot alunga norii, pot aduce ploaia, vremea frumoasă și furtuna, pot controla tunetele și fulgerele. *Totarongul*, aducătorul de ploaie, este tratat ca o persoană foarte importantă. Se spune că poate să aducă ploaia prin „frecarea frunzei betel între palme”. Aducătorul de ploaie cântă rugăciunile „fie ca ploaia să cadă cu fața ridicată către acea parte a cerului unde norii sunt mai grei. Le face semn norilor să treacă și să aducă ploaia pe pământ. Ei cred că frunzele betel au suficientă putere pentru a produce ploaie, tunete și fulgere”⁶⁵. Totodată, există credința potrivit căreia furtunile pot fi oprite prin sacrificarea unei pisici. Pisica trebuie să fie omorâtă și îngropată într-un loc izolat, de preferință în apropierea „locuinței spiritelor”.

⁶⁰ Austin Justice, *The Nicobarese*, Calcutta, Seagull Books, 1990, p. 61.

⁶¹ *Ibidem*, p. 61.

⁶² *Ibidem*, p. 61.

⁶³ *Ibidem*, p. 61.

⁶⁴ *Ibidem*, p. 62.

⁶⁵ *Ibidem*, p. 62.

huya sunt culese de la pământ, apoi, florile sălbatice de culoare roșie sunt amestecate împreună. Vracii și alte rude ale bolnavului merg în interiorul pădurii pentru a chema și a ademeni înapoi spiritul persoanei bolnave. Ei răspândesc în jur huya, împreună cu amestecătura de leac, cântând: vino acasă, aceasta nu este locuința de viață. Continuă până când cred ei că au capturat spiritul omului bolnav. Indicatorul pe care îl folosesc pentru a ști dacă spiritul omului bolnav este restaurat și dacă s-a întors la locuința de viață, este ciripitul unei păsări, numita lavich. Mai târziu, ei aplică peste omul bolnav, huya care este amestecată cu ulei de nucă de cocos. Potrivit lor, după toate acestea, omul bolnav își recapătă sănătatea⁶⁶. Spiritele rele sunt alungate prin sacrificiul unei păsări sau al unui porc. Procesiunea de sacrificare a acestora este făcută de o persoană „calificată”. De obicei, vrăjitorul este cel care aduce jertfa, străpungând spiritul cu un cuțit mic, ritual executat în casă, în prezența unei lumini foarte slabe, deoarece spiritului îi este frică de lumină. Practica „extragerii bolii din corp” se practică în fiecare familie. Credința în fetești este întâlnită la toți tribalii. Obiectele purtătoare de puteri sunt purtate la gât sau expuse la intrarea în locuințe.

Ei mai cred că la moartea unei persoane sufletul nu este distrus. De asemenea, dezgropă oasele mortului. „Craniul este fixat pe o statuie de lemn. Se crede că sufletul mortului va trece din craniu pe statuie care cere mâncare, băutură și trabucuri chiar și după moarte, pentru un timp îndelungat. Este tratat și servit ca o ființă umană⁶⁷.” Cei vii veghează la îndeplinirea „tuturor nevoilor morților. Sufletele celor care s-au sinucis sunt dușmănoase. Există o credință potrivit căreia aceștia interacționează cu oamenii vii și le produc rău, aduc boli și nenorociri, torturează oamenii vii.

Cred și în existența zânelor, care în limbajul nativ sunt numite an *pinsanglo*. Reședința spiritelor binevoitoare este cunoscută ca și *haliongo*. Aceasta este echivalentă cu conceptul de *cer* în sens creștin. *Ființa Supremă, Puluga*, are controlul Insulelor și a tot ceea ce cuprind acestea, este *Puternicul* care stăpânește, dar și cel care s-a îndepărtat de om. „*Puluga, Ființa considerată Supremă pentru populația din Insulele Andaman, s-a retras după ce a creat lumea și primul om. Misterul îndepărtării este însoțit de lipsa aproape totală de cult: nici o jertfă, nici o rugăciune, nici o cerere de iertare, doar câteva obiceiuri religioase în care se mai păstrează amintirea lui Puluga, ca de pildă, tăcerea sacră a vânătorilor care se întorc în sat, după o vânătoare norocoasă⁶⁸.* Oricât de palide ar fi urmele acestei *Ființe Supreme*, triburile păstrează amintirea ei prin diverse ritualuri. Chipul *zeului antropomorfic* permite legătura directă cu omul. Mânia acestui zeu a izbucnit o dată ca să inunde întregul pământ, punând capăt umanității, dar patru ființe au fost salvate după ce le-a reamintit, „pentru ultima dată”, poruncile sale. „*Ființa Supremă este Puluga, ea este concepută în chip antropomorfic, dar locuiește în cer și vocea sa este tunetul, vântul, răsuflarea. Puluga pedepsește cu trăsnetul pe cel care îi încalcă poruncile. Puluga știe totul, dar nu cunoaște gândurile oamenilor decât în timpul zilei. Și-a creat singur o soție și a avut copii. Lângă locuința lui se află soarele, masculinul, și luna, femininul, precum și copiii lor, stelele. Când Puluga doarme, e secetă. Dacă plouă, înseamnă că zeul s-a coborât pe pământ și își caută hrană⁶⁹.*”

Multele superstiții, ritualuri, procesiuni, exprimă un comportament determinat de gândirea încorporată într-o credință nu atât primitivă, cât încorsetată, modificatoare în final. Comunicarea directă sau indirectă cu himerele unei credințe, oricare ar fi aceasta, inventată fiind de om, constituie garanția *încochilierii*, în noi înșine, ca într-o larvă care moare în coconul propriu, fără *Lumină*. (va urma)

Lidia MURARU

⁶⁶ Ibidem, p. 62.

⁶⁷ Ibidem, p. 64.

⁶⁸ Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 93.

⁶⁹ Mircea Eliade, *Tratat de istorie a religiilor*, București, Humanitas, 2008, p. 63.